

ASOCIAȚIA PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Recomandări privind evaluarea psihologică în situații de adopție

18 octombrie 2023

Elaborat de:

Roxana MAIER

Gabriela DUMITRIU

Conținutul acestui document este proprietatea [Asociației Psihologilor din România \(APR\)](#) © 2023.

Cererile privind acest document trebuie adresate către: contact@apsi.ro.

Adoptat formal

Acest document a fost adoptat formal de Consiliul Asociației Psihologilor din România pe data de 4 noiembrie 2023.

Referința corectă către acest document:

Maier, R., & Dumitriu, G. (2023). *Recomandări privind evaluarea psihologică în situații de adopție*. București: APR.

CUPRINS

INTRODUCERE ȘI ADRESABILITATE	6
GLOSAR.....	8
ASPECTE LEGALE ȘI ETICE	10
Rolul psihologului.....	10
Reglementarea evaluării în domeniul psihologiei clinice.....	10
Cadrul legal de referință al adopției.....	12
Aspecte etice.....	13
Condiții de utilizare a instrumentelor în realizarea evaluării psihologice.....	14
SECȚIUNEA 1. Procedura de evaluare.....	15
Etape.....	15
Planul de evaluare - ședințe.....	18
Documente și demersuri preliminare	20
Interviul cu viitorii părinți	21
Evaluarea psihologică a părinților.....	23
Evaluarea competențelor parentale și a coparentalității.....	24
Evaluarea relației parinte-copil și explorarea atitudinii copilului/copiilor familiei în legatura cu adopția.....	25
Evaluarea relației părinte-copil	26
Evaluarea dinamicii familiale la domiciliul persoanelor evaluate.....	27
Obținerea de informații de la alte persoane.....	27
Interviul final.....	28
SECȚIUNEA 2. Instrumente utilizate în evaluare	29
Evaluarea psihologică a viitorilor părinți, a competențelor parentale și a coparentalității.....	30
Evaluarea psihologică a copilului (dacă există anterior adopției)	31
Evaluarea psihologică a dinamicii relațiilor familiale	33
SECȚIUNEA 3. Raportul de evaluare	35
I. Date generale ale clientului și motivul evaluării	36
II. Metode, probe și proceduri de evaluare utilizate	36
III. Rezumat și recomandări (concluzii/răspuns la obiectivele solicitate).....	38
SECȚIUNEA 4. Procedura de reevaluare	39

Etape.....	40
RECOMANDĂRI PRIVIND EVALUAREA PSIHOLOGICĂ A PENTRU OBȚINEREA	
ATESTATULUI DE PERSOANĂ APTĂ SĂ ADOPTÉ.....	41
1. Recomandări privind aspectele legale, etice și deontologice	41
2. Recomandări privind pregătirea evaluării	42
3. Recomandări privind realizarea evaluării.....	42
4. Recomandări privind redactarea raportului	43
ANEXE.....	44
BIBLIOGRAFIE.....	48

INTRODUCERE ȘI ADRESABILITATE

Acest ghid a fost elaborat pentru a fi un instrument de lucru util psihologilor care realizează demersuri de evaluare psihologică în ceea ce privește stabilirea capacității unei familii de a fi familie adoptatoare, sau, în cazul unei contestații, pentru a ghida reevaluarea aceleiași familii cu același scop. În acest scop, ghidul dezvoltă și detaliază practic etapele ce orientează activitatea de evaluare a specialistului în acest domeniu, de la primul interviu până la redactarea raportului final de evaluare sau reevaluare psihologică, ținând cont de particularitatea solicitării.

Documentul a fost comisionat de Asociația Psihologilor din România și a fost elaborat de specialiști cu experiență în domeniul evaluării psihologice, care activează în direcții generale de protecție a copilului, cabinete private, universități și asociații de formare profesională.

Domeniul evaluării psihologice în stabilirea unei familii pentru a deveni familie adoptatoare este un domeniu de o deosebită importanță în România, care, însă, nu dispune de suficient suport procedural pentru specialiștii care desfășoară evaluări psihologice în acest scop.

Rolul psihologului în procesele de evaluare a familiilor pentru a deveni familii adoptatoare este unul esențial. Contextele în care această evaluare se realizează sunt contexte sensibile pentru cei implicați (atât pentru membrii aceleiași familii, cât și ai familiei extinse) iar demersul evaluativ nu este unul facil. Un rezultat pozitiv al evaluării constituie o condiție pe care familia o îndeplinește pentru a adopta unul sau mai mulți copii, semnificând faptul că aceasta îndeplinește o serie de condiții psihologice și sociale pentru a facilita dezvoltarea armonioasă a acestuia. Este lesne de înțeles, prin urmare, că demersul evaluativ este unul care contribuie la un proces decizional cu impact profund în viața actorilor implicați – atât a viitorilor părinți, cât și, sau mai ales, a copilului care urmează să fie adoptat.

Aceste aspecte constituie argumente solide pentru necesitatea unui ghid care să ofere recomandări de bune practici pentru realizarea unui raport de evaluare complet dar și pentru utilizarea unor metode și strategii de evaluare și reevaluare clare pentru a minimiza riscul apariției unor erori de procedură care să compromită demersul evaluativ.

Acest tip de demers implică o atenție sporită tocmai pentru a oferi claritate într-o serie de aspecte ce pot fi mai apoi reevaluate, în caz de contestație. Gestionarea întregii perioade de evaluare conferă obiectivitate acesteia și oferă claritate familiei evaluate pentru a înțelege întregul proces de evaluare și a-l parcurge cu succes.

Un risc aparte implicat de acest tip de evaluare este acela al contestării rezultatelor, concluziilor și recomandărilor emise de către psiholog, în urma procesului de evaluare. Acest demers de contestare a primei evaluări se soluționează cu o reevaluare realizată la un cabinet psihologic înregistrat în evidența Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA). În cazul acesta, persoana care contestă poate alege furnizorul serviciului din lista aflată pe site-ul ANPDCA (<https://copii.gov.ro/1/adopție-nationala/> - la secțiunea copii/ adopție/ adopție națională)

În evaluarea familiei adoptatoare, un aspect important de care psihologul ține cont este acela legat de miza evaluării. Astfel, psihologul va avea în vedere potențiala tendință a părinților adoptatori de a se prezenta într-o lumină favorabilă, atât personal, cât și prin intermediul documentelor de recomandare depuse la dosar. Din acest motiv, este nevoie de obiectivitate, imparțialitate și claritate în demersul evaluativ, de o analiză critică a tuturor documentelor depuse la dosar, dar și de o bună cunoaștere de sine a psihologului implicat în demers, astfel încât să fie evitate erorile care sunt generate de suprapunerea cu problematice personale, bias-uri de confirmare sau alte aspecte care țin de personalitatea și nevoile specialistului.

În plus, în conturarea concluziei finale a evaluării sunt intervievate și persoane din familia extinsă, ceea ce poate fi perceput ca perturbator pentru părțile implicate, așa încât în toate aceste situații este obligatoriu ca psihologul să-și mențină obiectivitatea și imparțialitatea. Cu cât procedura de evaluare este mai riguroasă și prezintă mai clar concluziile, cu atât riscul de apariție a erorilor este mai redus.

Ghidul de față se adresează psihologilor care se află în rolul de evaluatori sau reevaluatori pentru familiile ce doresc să devină familii adoptatoare și oferă o serie de recomandări cu privire la procedura de evaluare și reevaluare a adulților implicați și a sistemului familial din care aceștia fac parte.

GLOSAR

Adoptator: persoana care a adoptat sau dorește să adopte, în condițiile Legii Nr. 273 / 2004, republicată, privind procedura adopției.

Adopție: Un demers în urma căruia rezultă acțiunea de a înfia (astfel că persoana/familia care realizează acest demers devine familie adoptatoare). În România este reglementată și recunoscută doar adopția cu efecte depline, aceasta fiind definită drept operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului. (<https://copii.gov.ro/1/adopție-nationala/>).

Competențe parentale: Ansamblu de cunoștințe, abilități, capacități și deprinderi specifice, care îi conferă părintelui competența de a-și îndeplini cu succes responsabilitățile și sarcinile parentale.

Evaluare psihologică pentru stabilirea calității de familie adoptatoare: Un demers profesional de evaluare psihologică a unei familii, realizat de către un psiholog cu competențe în domeniul psihologiei clinice, pentru stabilirea calității de familie adoptatoare, în urma căruia rezultă un raport de evaluare psihologică conținând concluzii relevante pentru obiectivul desemnat de către solicitant.

Exercitarea autorității părintești: Dreptul și obligația de găzduire și de supraveghere a copilului, asigurarea educației acestuia, atât cea școlară, cât și cea religioasă, morală, civilă, profesională.

Interesul superior al copilului: Principiu consacrat prin Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, conform căruia interesul copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organisme private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

Interviu anamnestic specific: Fișă de interviu în cadrul căreia se urmărește obținerea de date și informații privind istoricul cazului, cu relevanță pentru obiectivul evaluării.

Istoric parental: Date factuale și evenimente cu relevanță în descrierea relației dintre părinți. De multe ori familiile adoptatoare au proprii lor copii.

Psiholog clinician care realizează evaluări psihologice ale familiilor adoptatoare: Persoană care detine atestat de libera practică eliberat de către Colegiul Psihologilor din România, care a dobândit cunoștințe aprofundate în domeniu, cunoștințe ce o recomandă pentru efectuarea acestui tip de evaluări, și care se recomandă să fie, din punctul de vedere al experienței profesionale, cel puțin la nivelul treptei de psiholog clinician autonom.

Reevaluare psihologică pentru stabilirea calității de familie adoptatoare: Un demers profesional de evaluare psihologică, realizat de către un psiholog cu competențe în domeniul

psihologiei clinice, pentru stabilirea calității unei familii de a fi familie adoptatoare, în urma unei contestații realizate de familia ce nu a obținut un aviz favorabil pentru a deveni familie adoptatoare. Această reevaluare se finalizează cu un raport de evaluare psihologică conținând concluzii relevante pentru obiectivul desemnat de către solicitant (reevaluarea familiei).

Relație părinte-copil: Ansamblu de comportamente, atitudini și interacțiuni care reflectă calitatea afectivă a legăturii dintre copil și părinte.

ASPECTE LEGALE ȘI ETICE

Rolul psihologului

În evaluarea psihologică a familiei pentru stabilirea calității de familie adoptatoare, rolul clinicianului este acela de a evalua dimensiunile ce vor duce la stabilirea aceste calități pentru familia evaluată.

Evaluarea psihologică, astfel cum este prevăzută și reglementată în procedura standard, presupune un număr de minimum 4 întâlniri de evaluare/consiliere realizate de către psiholog. Pentru o informare completă poate fi consultat site-ul oficial ANPDCA, secțiunea Adopție națională. (<https://copii.gov.ro/1/adopție-națională/>).

Reglementarea evaluării în domeniul psihologiei clinice

Psihologul independent sau angajat într-o instituție, care desfășoară activități de evaluare/reevaluare psihologică a familiilor adoptatoare pe teritoriul României trebuie să dețină atestat de liberă practică în specialitatea psihologie clinică eliberat de Colegiul Psihologilor din România.

În România, profesia de psiholog cu drept de liberă practică este în prezent reglementată prin Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004, aprobate prin H.G. nr. 788/2005, cu modificările și completările ulterioare, respectiv prin actele administrative cu caracter normativ emise de către forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România pentru punerea în aplicare și detalierea dispozițiilor legii și ale normelor metodologice.

În conformitate cu art. 8, alin. (1), teza a II-a din Legea nr. 213/2004, “Dobândirea atestatului atrage înscrierea în Registrul unic al psihologilor cu drept de liberă practică din România.”, care potrivit art. 48 din Lege reprezintă documentul public, “pus la dispoziția beneficiarilor serviciilor psihologice, cu scopul de a certifica dreptul de liberă practică și domeniile de competență ale membrilor Colegiului”.

Potrivit art. 24, lit. f) din Legea nr. 213/2004, Colegiul Psihologilor din România este unica autoritate competentă în ceea ce privește atestarea dreptului de liberă practică al psihologilor pe teritoriul României.

Astfel, actul de recunoaștere și de conferire a titlului profesional este atestatul de liberă practică, eliberat de către Comitetul director al Colegiului Psihologilor din România, în temeiul căruia psihologul deține dreptul de a exercita activitățile profesionale, prevăzute în art. 5 din Legea nr. 213/2004.

Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologie clinică sunt stabilite prin Normele privind competențele profesionale ale psihologilor cu drept de liberă practică, parte din Hotărârea nr. 1/2019 pentru aprobarea normelor privind competențele profesionale, educația, formarea și atestarea profesională ale psihologilor cu drept de liberă practică publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 173 din 05 martie 2019.

Astfel, psihologul clinician are competențe specifice pentru evaluare psihologică clinică și intervenție psihologică clinică/consiliere primară, diferențiate în funcție de nivelul de specializare.

Este recomandat ca evaluarea familiilor pentru stabilirea calității de familie adoptatoare să fie realizată de psihologii clinicieni care au minim un an de experiență în domeniu, nivelul de specializare I, practicant autonom, dar și treptele superioare.

Întâlnirile realizate cu scopul evaluării psihologice se pot desfășura la locuința familiei, la sediul direcției (DGASPC) sau, după caz, al O.P.A. (Organism Privat Autorizat), precum și online. Calendarul întâlnirilor necesare evaluării sociale și psihologice este stabilit de responsabilul de caz al familiei împreună cu adoptatorul/familia adoptatoare. Evaluarea psihologică presupune un număr de minimum 4 întâlniri de evaluare/consiliere realizate de către psiholog.

În cazul reevaluării familiei care nu a obținut certificatul de familie adoptatoare, în caz de contestație, aceasta reevaluare se realizează în cabinetul psihologului pe care familia îl alege pentru acest tip de serviciu furnizat.

Reevaluarea familiei în caz de contestație poate fi realizată de către un psiholog clinician specialist sau principal, înregistrat anual la ANPDCA, care își desfășoară activitatea într-o formă independentă de exercitare a profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, respectiv cabinete individuale, cabinete asociate, societăți civile profesionale.

În vederea încheierii convențiilor cu Oficiul Român pentru Adopții, cabinetele individuale, cabinetele asociate și societățile civile profesionale de asistență socială și/sau psihologie trebuie să formuleze o cerere la care se anexează următoarele documente:

- “a) documentul eliberat de asociația profesională care atestă înscrierea/înregistrarea formei independente de exercitare a profesiei;
- b) declarație pe propria răspundere, autenticată sau certificată, a reprezentantului formei de exercitare a profesiei că nu are suspendată activitatea;
- c) documentul/documentele eliberate de asociația profesională competentă care atestă îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 4 alin. (1) de către personalul formei independente de exercitare a profesiei, ce urmează a fi implicat în desfășurarea activităților care fac obiectul convențiilor prevăzute în anexele nr. 1 și 2;
- d) declarație pe propria răspundere, autenticată sau certificată, a persoanelor ce urmează a fi implicate în desfășurarea activităților care fac obiectul convențiilor prevăzute în anexele nr. 1 și 2 că nu le-a fost suspendat/retras dreptul de a exercita profesia.”

(<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/136883>)

Cadrul legal de referință al adopției

În România este reglementată și recunoscută doar adopția cu efecte depline, aceasta fiind definită ca “operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului” (conform art. 451 din Legea nr. 287/2009 - Codul civil al României, cu modificările și completările ulterioare).

Este necesar ca psihologii care realizează evaluări psihologice în procesele de stabilire a calității de familie adoptatoare să consulte și să aibă cunoștință despre existența dispozițiilor legale cuprinse în următoarele acte normative:

- Legea 272/2004 privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului (cu actualizările existente);
- Legea nr.273/2004 privind procedura adopției, republicată 3 cu modificările și completările ulterioare (aduse prin Legea nr. 268/2020);
- Ordinul nr. 546 din 27 martie 2012 privind aprobarea modelului-cadru al convențiilor încheiate între Oficiul Român pentru Adopții și cabinete individuale, cabinete asociate și societăți civile profesionale de asistență socială și/sau psihologie pentru realizarea unor noi evaluări în cadrul procedurii de contestare a raportului final de evaluare a persoanei/familiei adoptatoare în vederea obținerii atestatului și, respectiv, pentru realizarea activităților postadopție prevăzute de legislația în vigoare;

- Legea nr.84/1994 pentru ratificarea Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993, cu modificările și completările ulterioare (aduse prin Legea nr. 274/2004 și O.U.G. nr.11/2014);
- Legea nr.138/2011 pentru ratificarea Convenției europene revizuite în materia adopției de copii, adoptată la Strasbourg la 27 noiembrie 2008 și semnată de România la Strasbourg la 4 martie 2009;
- Hotărârea Guvernului nr.798/2021 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr.579/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.233/2012 privind serviciile și activitățile ce pot fi desfășurate de către organismele private române în cadrul procedurii adopției interne, precum și metodologia de autorizare a acestora și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale;
- Hotărârea Guvernului nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale; cu modificările și completările ulterioare aduse prin H.G. nr. 579/2016;
- Ordinul președintelui Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții nr. 1.430/2021 privind aprobarea modelului-cadru al atestatului de persoană sau familie aptă să adopte, precum și a modelului și a conținutului unor formulare, instrumente și documente utilizate în procedura adopției, din 05.08.2021;
- Hotărârea nr. 233/2022 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție;
- Procedura ce trebuie urmată de către o persoană/familie pentru a adopta un copil, poate fi consultată integral pe site-ul ANPDCA, secțiunea *Adopție* (<https://copii.gov.ro/1/adopție/>).

Legislația românească interzice adopția între frați precum și adopția realizată de către persoanele care nu au capacitate deplină de exercițiu ori de către persoanele cu handicap mintal sau cu boli psihice; de asemenea, nu pot adopta nici persoanele condamnate definitiv pentru o infracțiune contra persoanei sau contra familiei, săvârșită cu intenție, precum și pentru infracțiunea de pornografie infantilă și infracțiuni privind traficul de droguri sau precursori.

Aspecte etice

Codul deontologic al profesiei de psiholog elaborat de Colegiul Psihologilor din România include o serie de reglementări și principii cu relevanță pentru activitatea psihologilor care întocmesc evaluări în cazul familiilor de doresc să dețină calitatea de familii adoptatoare. Psihologii care realizează evaluarea familiilor adoptatoare au obligația de a cunoaște și respecta în integralitate prevederile Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de libera practică.

Condiții de utilizare a instrumentelor în realizarea evaluării psihologice

Codul deontologic al profesiei de psiholog stabilește o serie de standarde referitoare la condițiile de utilizare a instrumentelor de evaluare psihologică. Astfel, *în demersul evaluativ, psihologii vor utiliza (administra, scora, interpreta) metodele și tehnicile de evaluare în conformitate cu manualele de aplicare ale instrumentelor respective și într-un mod adecvat scopului evaluării. Psihologii utilizează instrumente de evaluare ale căror caracteristici (validitate, fidelitate) au fost stabilite pentru populația testată. Atunci când validitatea și fidelitatea nu sunt cunoscute pentru populația testată, psihologii precizează limitele rezultatelor și interpretărilor derivate din absența acestor informații.*

SECȚIUNEA 1. Procedura de evaluare

Etape

Demersul privind evaluarea psihologică a familiei pentru a dobândi calitatea de familie adoptatoare include o serie de etape, după cum urmează:

a. Clarificarea obiectivelor. În vederea evaluării familiei pentru a dobândi calitatea de familie adoptatoare sunt stabilite seturi de obiective cu relevanță pentru natura solicitării. În acest scop, psihologul evaluator are sarcina de a operationaliza obiectivul-cadru (acela de a stabili aptitudinea persoanei adulte de a fi părinte adoptator) prin intermediul unor obiective specifice care vor detalia fatetele și competențele parentalității în cazul de față.

- Evaluarea psihologică a persoanelor adoptatoare/părintilor din punctul de vedere al sănătății mintale și emoționale a acestora;
- Evaluarea abilităților și a competențelor parentale ale persoanelor adoptatoare/părintilor;
- Evaluarea psihologică a persoanelor adoptatoare/părintilor din punctul de vedere al maturității afective;
- Evaluarea exploratorie a viitoarei relații părinte-copil (cum își propune părintele să fie în relația cu copilul său, ce modalități educative cunoaște și va dori să le aplice cu copilul său, ce cunoaște despre etapele de dezvoltare ale copiilor și relația dintre etapele de dezvoltare și schimbarea nevoilor acestora, expectanțele acestora în legatură cu viitorul copil și congruența dintre acestea și copilul real etc);
- Identificarea congruenței dintre abilitățile și cunostintele parentale, pe de o parte, și nevoile copilului asociate etapei de vârstă, pe de altă parte, cu scopul de a servi interesului superior al copilului;
- Evaluarea grupului de suport al familiei pentru identificarea persoanelor de sprijin în creșterea copiilor;
- Evaluarea relațiilor cu familia de origine, cu prietenii, cu alte persoane care locuiesc cu familia adoptatoare în aceeași casă (copii, părinți, alte persoane aflate în întreținere) pentru a identifica modalitățile de relaționare,

- Evaluarea semnificațiilor acordate de familia adoptatoare parcurgerii și finalizării cursurilor de pregătire pentru adopție.

b. Informarea părinților cu privire la procedura de evaluare

- Încheierea contractului de prestări servicii și semnarea acordului de confidențialitate în care sunt precizate limitele acestuia în cazul de față; Se are în vedere, ca limita a confidențialității, faptul că raportul final de evaluare va fi pus în atenția autorităților cu rol decizional;
- Aplicarea/completarea chestionarelor și ghidurilor de interviu preliminar care urmăresc obținerea de informații generale despre istoricul personal/familial, care urmează să fie detaliate în cadrul evaluării;

c. Evaluarea situației familiei, a viitorilor părinți sau a viitorului părinte, în cazul adopției monoparentale

- Explorarea istoricului familial și personal al fiecărui adult, prin intermediul unui ghid de interviu care va conține : istoricul dezvoltării, date despre familia de origine, evoluție personală, educațională și ocupațională;
- Evaluarea climatului familial actual;
- Evaluarea relațiilor dintre cei doi viitori părinți pe dimensiunile: comunicare, congruență a valorilor și intereselor, modalități de rezolvare a conflictelor în cuplu, calitatea relației de cuplu și legăturile fiecăruia cu familia extinsă, modul în care aceasta influențează relația cuplului, convingeri și proiecții personale și comune în legătură cu rolul de părinți etc ;
- Istoricul parental și managementul rolurilor de părinți în cazul în care cuplul are deja proprii copii;
- Evaluarea abilităților și competențelor parentale (managementul timpului, suport afectiv, managementul situațiilor stresante, cunoașterea etapelor dezvoltării și a nevoilor asociate etc); În cazul în care cuplul parental/adultul evaluat nu are proprii copii, se evaluează la nivel de principii, cunoștințe, valori și competențe generale;
- Evaluarea structurii de personalitate și a stării de sănătate mintală a părinților cu accent pe trăsăturile care ar putea influența negativ exercitarea rolului parental;

- Evaluarea spațiului relațional al viitorilor părinți – dacă exista persoane de sprijin ce îi pot ajuta la creșterea copilului, dacă locuiesc persoane cu ei în casă și sunt implicați în îngrijirea lor, etc.

d. Evaluarea psihologică a copilului/copiilor prezenți în casă (dacă există copii ai celor doi adulți în evaluare, anterior adopției)

Copiii prezenți nu sunt subiecți evaluați psihologic, însă aceștia sunt incluși în demersul evaluativ printr-un interviu care are rolul de a investiga modul în care se raportează la schimbările pe care le-ar produce integrarea unui nou membru în familie, cu accent pe spațiul de locuit și relația cu părinții.

În acest demers sunt următoarele etape:

- Informarea copilului cu privire la ceea ce presupune demersul exploratoriu – faptul că familia se află în procedură de evaluare pentru adopție, situație în care va participa la un interviu individual și unul de familie, în cadrul cărora psihologul va dori să obțină o serie de informații despre relația sa cu părinții și modul în care se raportează la adopție. Informarea va fi realizată în concordanță cu nivelul dezvoltării copilului, într-un limbaj accesibil acestuia;
- Interviul individual și cel comun cu copilul și părinții, în cadrul cărora se vor urmări:
 - o evaluarea nivelului de dezvoltare (cognitivă, emoțională, comportamentală) în contextul lărgirii familiei cu un nou membru de familie;
 - o opinia copilului în funcție de gradul său de maturitate, referitoare la posibilitatea venirii unui alt copil în familia sa;
 - o legătura de atașament cu părinții și familia extinsă, calitatea relaționării părinte-copil.

În cadrul acestor interviuri pot fi utilizate metode de lucru care să faciliteze comunicarea psiholog-copil, adaptate vârstei copilului (ex. jocul, desenul, cardurile metaforice, tehnici expresiv-creative).

e. Evaluarea relației părinte-copil: așa cum percep cei doi viitori părinți că ar fi adecvat să fie

- se evaluează modul de comunicare, calitatea relaționării, stil parental și comportament parental în relație cu copilul – dacă există copii în casa lor (ai lor sau aflați în plasament) relația dintre cei doi actuali sau viitori părinți și modul în care este/va fi integrat copilul, modelul educativ ales, nivelul de conflictualitate parentală și impactul asupra copilului (dacă există copii în casa lor, ai lor sau aflați în plasament).

f. Redactarea raportului de evaluare și comunicarea concluziilor evaluării către solicitant

- Raportul de evaluare va fi redactat într-un limbaj accesibil beneficiarului, va conține descrierea acurată a probelor utilizate și a rezultatelor obținute, interpretarea acestora în conformitate cu manualele de utilizare a testelor, va avea o structură logică și facil de urmărit și va evidenția în mod clar legătura dintre rezultatele obținute, concluzii și recomandări.
- concluziile cuprind decizia de acordare a atestatului de persoană aptă să adopte sau, dimpotrivă, decizia de neacordare a atestatului de persoană aptă să adopte. Concluziile sunt argumentate, în cadrul raportului de evaluare, pe baza rezultatelor obținute la probele psihometrice și a analizei calitative a informațiilor obținute în cadrul interviurilor, observațiilor și a vizitelor la domiciliu.

Planul de evaluare - ședințe

Recomandăm ca, la debutul demersului evaluativ să fie realizat un plan de evaluare care să conțină etapele demersului, bateria de probe psihologice, succesiunea sedintelor și obiectivele fiecărei sedințe, dar și participanții.

Propunem, în acest sens, un model de plan de evaluare care poate fi dezvoltat în funcție de specificul cazului.

Ședința	Obiectiv	Participanți	Document întocmit
Nr. 1	Informarea actualilor/viitorilor	Părinți	Contract de prestări
De informare și	părinți cu privire la procedura	împreună sau	servicii; Acord privind
evaluare	de evaluare;	separat	consimțământul, limitele
preliminară a	Încheierea contractului de		acestui și prelucrarea
sistemului	prestări servicii; semnarea		datelor personale
familial	acordului informat și al		(GDPR).
	acordului de prelucrarea a		Fisa de interviu și fisa de
	datelor personale (GDPR).		observație, care vor
	Ghidurilor de interviu		conține aspecte ale
	preliminar;		dinamicii relationale și

	Fisa de observatie a dinamicii relationale.		informatiile furnizate cu privire la motivatia adoptiei, autodescriere, descrierea relatiei de cuplu, dinamica relationala observata, distributia rolurilor, modalitati de management familial, etc.
Nr. 2 De evaluare individuală	Definirea istoricului personal; Evaluarea percepției asupra climatului familial (atât a celui din familia de origine cât și a celui comun din familia actuală); Evaluarea psihologica a personalitatii, atat sub aspect global, cat si sub aspect clinic; Evaluarea abilităților și a competențelor parentale;	Fiecare părinte	Ghidul de interviu, observații din timpul sedinței, foile de răspuns ale probelor administrate
Nr. 3, De informare și evaluare a copilului existent în familie	Interviul psihologic cu copilului - evaluarea nivelului de dezvoltare; Interviu care vizează opinia copilului în funcție de gradul său de maturitate, referitoare la posibilitatea venirii unui alt copil în familia sa	Copilul/copilul și părintele	Ghidul de interviu, observatii din timpul sedintei

Nr. 4 De evaluare a relației copilului cu fiecare părinte (dacă există copii ai lor sau aflați în plasament)	Evaluarea caracteristicilor relației dintre părinte și copil: comunicare, atașament, calitatea relaționării etc; modelul educativ ales, nivelul de conflictualitate parentală și impactul asupra copilului (dacă există copii în casa lor, ai lor sau aflați în plasament).	Copilul și fiecare părinte	Ghid de interviu, grilă de observație, metode și tehnici expresiv creative.
Nr. 6 De evaluare individuală sau comună	De evaluare a aspectelor care necesită clarificări în urma prelucrării materialelor rezultate anterior (informații, rezultate ale probelor aplicate, neclarități cu privire la dinamica familială:	Parintii/adultii, individual sau împreună, în funcție de necesități	Ghidul de interviu, probe psihologice de verificare
Nr. 7 De psihoeducatie, concluzii, recomandari	Comunicarea, către părinți, a concluziilor evaluării și a recomandărilor; Psihoeducatie sau consiliere, după caz.	Părinții	Raportul de evaluare psihologică; Fisa cu recomandari.

Documente și demersuri preliminare

În cazul evaluării - înainte de a începe evaluarea, psihologul trebuie să se asigure că a obținut consimțământul informat al celor doi viitori părinți și acordul copilului (în caz că acesta există, al lor sau aflat în plasament), dacă vârsta acestuia impune. De cele mai multe ori această discuție cu copilul este informală și nu face obiectul evaluării copilului ci a evaluării familiei prin prisma prezenței unui nou membru de familie și a posibilelor reacții ale copilului la acesta. Tot la această întâlnire se încheie un contract de prestări servicii și acordul de prelucrare a datelor personale (GDPR). Consimțământul informat include explicarea naturii și scopului evaluării, costurile, implicarea unei a treia părți, limitele de confidențialitate, modul de colectare, păstrare,

utilizare a datelor obținute și orice alte informații necesare persoanei pentru a lua o decizie informată; psihologii vor oferi persoanei evaluate ocazii de a formula întrebări și de a primi răspunsuri (art 155, Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de libera practica).

Înainte de prima ședință de evaluare psihologul poate transmite viitorilor părinți o serie de chestionare privind istoricul personal care pot fi completate la domiciliu, pentru a ușura astfel demersul preliminar. În cazul acesta, va face solicitarea de a-i fi transmise cu 1-2 zile înainte de ședința individuală, pentru a le putea consulta și formula întrebările pe marginea răspunsurilor furnizate.

În cazul reevaluării, psihologul examinator încheie un contract cu fiecare dintre viitorii părinți, stabilind prețul evaluării, termenele, componenta sedintelor și modul de plată a acestora. Prețul poate varia în funcție de complexitatea cazului și de numărul de persoane care trebuie evaluate. De asemenea, va obține consimțământul informat, acordul privind utilizarea datelor personale (GDPR). Consimțământul informat include explicarea naturii și scopului evaluării, costurile, implicarea unei a treia părți, limitele de confidențialitate, modul de colectare, păstrare, utilizare a datelor obținute și orice alte informații necesare persoanei pentru a lua o decizie informată; psihologii vor oferi persoanei evaluate ocazii de a formula întrebări și de a primi răspunsuri (art 155, Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de libera practica).

La fel ca la evaluare, în cazul reevaluării, înainte de prima sedinta de evaluare psihologul poate transmite viitorilor parinti o serie de chestionare privind instoricul personal care pot fi completate la domiciliu, pentru a usura astfel demersul preliminar. In cazul acesta, va face solicitarea de a-i fi transmise cu 1-2 zile inainte de sedinta individuala, pentru a le putea consulta si formula intrebarile pe marginea raspunsurilor furnizate.

Interviul cu viitorii părinții

Aceasta etapa va viza obtinerea informatiilor necesare cu privire la istoricul personal si familial si va cuprinde:

Informatii demografice:

- numele si prenumele
- adresa de domiciliu,
- numărul de telefon/e-mail,
- statutul marital și ocupația.

Informatii privind dezvoltarea proprie si familia de origine:

- structura și mediul familial;
- potențiale traume sau stresori;
- consum de substanțe;
- antecedentele psihiatrice sau problemele cu legea, istoricul medical al subiectului, cu accent pe eventuale patologii;
- explorarea dinamicii relaționale dintre subiect și proprii părinți (ce a apreciat și ce a respins la aceștia) dar și raportat la nivel de modele parentale, practici educaționale, atașament, relație coparentală;
- evoluția școlară sub aspectul achizițiilor și a comportamentului școlar;
- evoluția profesională, atât sub aspectul performanței, cât și al comportamentului la locul de muncă, al relațiilor cu colegii și superiorii, al stabilității și poziției profesionale;
- comportamentul social sub aspectul apartenenței la grup, al implicării sociale, al existenței unor seturi de preocupări în plan social;
- istoricul marital și detalii legate de relația de cuplu: modul în care s-au cunoscut, decizia pentru căsătorie, încercări anterioare de a avea un copil, modul în care și-au proiectat rolurile de părinți, dacă au existat conflicte maritale și modul în care au fost soluționate, dacă există istoric de violență sau abuz emoțional în cuplu, care sunt zonele de incongruență și cum sunt ele rezolvate;
- istoricul parental, în cazul în care au proprii copii – modul în care gestionează programul copilului, activitățile desfășurate împreună, managementul crizelor, al timpului și al comportamentelor, puncte tari și puncte slabe ale relației cu copilul, așteptările pe care le au de la acesta;
- expectanțele legate de rolul de părinți adoptivi: cum anume își doresc să fie viitoarea relație cu copilul, ce sistem educativ vor alege, care sunt așteptările lor legate de copil, ce știu despre etapele de dezvoltare ale copilului, cum vor accesa sistemul educațional în mod concret, cum își imaginează o zi din viața lor și a copilului, cum vor facilita adaptarea copilului la mediul familial și în ce măsură au cunoștințe despre caracteristicile copilului adoptabil și potențialele traume pe care acesta le poate avea, dar și modalități de a obține sprijin pentru a genera acomodarea părinți adoptivi-copil;
- detalii legate de familia extinsă și atitudinea acesteia în legătură cu adopția: dacă sunt persoane de sprijin, care este atitudinea și cunoștințele lor, calitatea atașamentului fiecăruia dintre adulți de sistemul de apartenență familială, gradul de maturizare relațională în

interacțiunea cu familia extinsă, potențiale dependențe și influențe care necesită a fi luate în calcul.

Este necesar ca evaluatorul să își ghideze demersul cu ajutorul unui instrument care să conțină toate aceste secțiuni, pentru a centraliza mai facil datele obținute și pentru a nu omite anumite informații.

În această etapă se evaluează și semnificația acordată de cei doi viitori părinți cursurilor de pregătire și consiliere a familiei pentru adopție, și a planului post adopție pe care și l-au realizat.

În cadrul interviului preliminar psihologul realizează o examinare a stării psihice prezente a persoanei intervievate, notând informații privind latura cognitivă, afectivă, comportamentală și psihofiziologică. În funcție de observațiile din această etapă pot fi elaborate o serie de ipoteze diagnostice, după caz, care vor fi verificate în etapa ulterioară prin administrarea unor probe psihologice apte să aprofundeze dimensiunile observate ca problematice.

Evaluarea psihologică a părinților

Evaluarea psihologică a părinților este necesară pentru a stabili dacă acestora li se acordă sau nu atestatul de persoană aptă să adopte.

În acest scop, se aplică probe și metode de investigare psihologice, scale clinice, teste de inteligență, instrumente pentru evaluarea abilităților parentale.

Evaluarea personalității se axează pe două dimensiuni: aceea de a obține un profil general de personalitate a subiectului, dar și de a identifica dacă există indicatori ai unei tulburări de personalitate sau ai unei personalități accentuate care ar putea interfera în mod negativ cu rolul parental. Se stabilește astfel ca obiectiv identificarea unor tulburări de oricare natură care ar putea afecta relația părintelui cu copilul, sau capacitatea acestuia de a oferi îngrijire și educație corespunzătoare.

Alte obiective ale evaluării sunt: evaluarea percepției climatului familial, a nivelului de dezvoltare intelectuală, a competențelor parentale, nivelului empatiei, a modului în care își doresc să fie ca și părinți, a prezenței laturii axiologice, a perspectivei celor doi asupra vieții în general, identificarea unor tulburări de oricare natură care ar putea afecta relația părintelui cu copilul sau capacitatea acestuia de a oferi îngrijire și educație corespunzătoare.

Testarea psihologică a părinților se realizează obligatoriu, în funcție de obiectivele evaluării, se aplică probe și metode de investigare psihologice, scale clinice, teste de inteligență, instrumente pentru evaluarea abilităților parentale evaluarea motivației pentru adopție. Este necesar să se aplice

aceleași probe ambilor părinți. Aceștia pot fi evaluați în zile separate sau în aceeași zi ținând cont de faptul că timpul oferit fiecăruia timpul și necesar pentru realizarea interviului și administrarea instrumentelor de evaluare, în medie 2-4 ore.

În această etapă se evaluează și semnificația acordată de cei doi viitori părinți cursurilor de pregătire și consiliere a familiei pentru adopție, și a planului post adopție pe care și l-au realizat.

Evaluarea părinților se realizează în mai multe etape succesive astfel încât sunt necesare mai multe zile pentru evaluare (2-4 zile).

Având în vedere potențiala tendință părinților de a se prezenta într-o lumină mai bună sau de a denatura adevărul, care poate decurge din miza evaluării, recomandăm utilizarea preponderent a instrumentelor de evaluare care includ scale de dezirabilitate socială sau de inconsistență.

Evaluarea competențelor parentale și a coparentalității

Evaluarea abilităților și competențelor parentale are în vedere statutul actual al adulților evaluați, putând fi făcută în mod efectiv (în cazul în care cuplul parental are copii proprii) sau exploratoriu (în cazul în care cuplul parental nu are copii proprii). De asemenea, în interpretarea rezultatelor obținute la evaluarea psihologică, vor fi selectate și integrate în tabloul parentalității (efective sau potențiale) acele trăsături care, prin natura lor, o pot influența (ex. un nivel ridicat de agreabilitate poate prescrie o competență relațională ridicată, care se poate manifesta și în relația cu copilul; un grad accentuat de nevrotism poate genera anxietate în relaționarea cu copilul său comportamente de supraprotecție).

În evaluarea competențelor parentale se vor integra în analiză următoarele domenii de competență: capacitatea de cunoașterea și satisfacerea de către părinte a nevoilor de dezvoltare fizică, psihică, socială și spirituală a copilului, specifice vârstei și situației concrete; capacitatea de a gestiona timpul și activitățile copilului; capacitatea de a gestiona situațiile de criză; capacitatea de a disciplina pozitiv copilul, de a stabili reguli și consecințe asociate; capacitățile acestuia de a dezvolta o relație afectivă pozitivă și comunicarea cu copilul; abilitățile de a identifica, exprima și tolera emoțiile negative; capacitatea de autocontrol și de management al stresului și al conflictelor; modul în care percep rolul parental și felul în care aleg să și-l asume (cum se văd în rol de părinte, care cred că sunt lucrurile obligatorii din acest rol, care sunt cele mai puțin relevante, etc). Este important de evidențiat modul în care părinții doresc să petreacă timp cu copilul, activitățile în care își doresc să îl implice, calitatea comunicării cu acesta.

Explorarea se poate face sub forma unui interviu situațional în care se vor nota răspunsurile părintelui, care vor fi analizate ulterior.

Coparentalitatea se referă la capacitatea de comunicare cu celălalt părinte și încurajarea relației copilului cu celălalt părinte.

O serie de competențe care sunt componente ale coparentalității pot fi urmărite în interviurile cu părinții: gradul de acord reciproc în ceea ce privește metodele de creștere și educare a copilului, capacitatea de a coopera în vederea managementului familial; suportul pe care cei doi adulți și-l oferă în administrarea chestiunilor care țin de probleme familiale; sprijinul reciproc; principii comune cu privire la creșterea și educarea unui copil; diviziunea atribuțiilor, sarcinilor și responsabilităților privind rutina zilnică a creșterii/îngrijirii copilului și a întreținerii locuinței, precum și de problemele legale, medicale și financiare în legătură cu copilul.

În cazul în care cuplul parental are copii proprii, evaluarea coparentalității se va face în mod direct. În acest caz, psihologul va utiliza o grilă de observație a comportamentului parental, în cadrul căreia vă urmări comportamentele asociate cu diferitele tipuri de coparentalitate: *coparentalitatea conflictuală* (care implică comportamente interpersonale ostile, încărcate de furie și reproșuri, în prezența copilului), *coparentalitatea cooperantă* (situație în care părinții plasează prioritar nevoile copilului și în care între cei doi părinți există cooperare și acord în privința metodelor de educație și disciplinare), sau *coparentalitatea paralelă* (situația în care cei doi părinți se ignoră reciproc, nu colaborează și nu-și coordonează activitățile cu copilul).

Evaluarea relației parinte-copil și explorarea atitudinii copilului/copiilor familiei în legătura cu adopția

Evaluarea copilului se constituie într-o discuție informală pentru a evidenția modul în care acesta este pregătit sau nu pentru venirea unui alt copil în familia lor (utilizând tehnici în formă de joc).

Se vor urmări:

1. Sănătatea psihologică a copilului, nivelul său de dezvoltare cognitivă, emoțională, comportamentală;
2. Starea emoțională actuală a copilului și măsura în care înțelege demersul în care sunt implicați părinții săi;
3. Impactul pe care îl are venirea unui alt copil în familie, asupra copilului în contextul nivelului său de dezvoltare;

4. Reprezentările pe care le are copilul asupra părinților săi și a relației cu aceștia și a felului în care aceste relații se vor schimba sau nu la venirea unui alt copil în familie;
5. Relațiile emoționale dintre copil și fiecare dintre părinți;
6. Legăturile de atașament dintre copil și fiecare părinte; dintre copil și alte persoane;
7. Opinia copilului referitoare la venirea unui alt copil în familia lor, în funcție de gradul său de maturitate.

Evaluarea relației părinte-copil

Notă: Se evaluează relația părinte copil dacă anterior familia are copilul său natural sau a avut copil în plasament.

Înainte de programarea ședinței de evaluare a relației părinte-copil, evaluatorul informează părintele că trebuie să fie pregătit pentru aproximativ o oră în care să se implice într-o activitate cu copilul, de obicei în joc.

Scopul acestei ședințe este de a observa interacțiunea dintre părinte și copil și de a evalua capacitatea părintelui de a răspunde în mod adecvat nevoilor acestuia. Evaluarea relației actuale a părintelui cu copilul său are rolul de predictor în legătură cu capacitatea părintelui de a asigura o relație securizantă (sau nu) cu copilul care urmează a fi adoptat.

Este recomandat ca în cadrul acestei ședințe să se utilizeze o serie de tehnici care să permită cât mai multă interacțiune între părinte și copil, care să poată fi observată și pe baza căreia să se poată formula concluzii. Discuțiile de tip interviu sunt foarte puțin utile și pot genera un tablou neacurat al relației părinte copil.

Astfel, ședința poate fi proiectată sub formă de joc sau activitate care să pună în contact părinții cu copilul și să genereze o serie de interacțiuni cât mai naturale.

Se vor observa:

- Calitatea comunicării copil-părinți;
- Gradul de consens în interacțiuni;
- Calitatea atașamentului copilului și modul în care părintele răspunde;
- Metodele de disciplinare și de a stabili reguli și limite;
- Modul în care sunt gestionate comportamentele indezirabile sau slab dezirabile;
- Modul în care părinții interacționează în prezența copilului și modul în care sunt împărțite rolurile;
- Modul în care răspund solicitărilor copilului;

- Dacă există comportamente cu potențial abuziv în relaționarea părinți-copil și cum se manifestă ele;
- Apropierea fizică și contactul emoțional.

Evaluarea dinamicii familiale la domiciliul persoanelor evaluate

Vizitele evaluatorului la domiciliul unuia dintre părinții copilului sunt necesare pentru a putea evalua mediul în care va fi adus copilul după adopție. În cazul specialiștilor din sistemul de protecție a copilului (DGASPC), vizitele la domiciliu se realizează pentru întocmirea anchetei psiho-sociale în vederea eliberării atestatului de persoană aptă să adopte.

Evaluarea va urmări:

- gradul de potrivire dintre ceea ce au declarat viitorii părinți și ceea ce au cu adevărat acasă (nivel de trai, prezența ordinii și curățeniei acasă, relaționarea cu persoanele aflate în întreținere, dacă există, etc);
- evaluarea mediului social al persoanelor evaluate: relații cu familia extinsă, calitatea relațiilor de vecinătate, oportunități de petrecerea timpului liber, calitatea anturajului din cartierul rezidențial, etc.

Obținerea de informații de la alte persoane

În cadrul procesului de evaluare psihologul va lua legătura cu persoanele desemnate de cei doi viitori părinți ca persoane de sprijin și de asemenea va intervieva membri de familie pentru a afla părerea acestora legat de adopție.

Aceste interviuri vor aduce date despre:

- relațiile cu persoanele de sprijin, membrii familiei extinse sau altele;
- despre felul în care adopția este acceptată sau nu de familia de origine;
- mediul în care cei doi viitori părinți au crescut și s-au dezvoltat (cum descriu fiecare mediul familial, cum descriu fiecare relația cu cei doi viitori părinți, cum au fost aceștia ca și copii, adolescenți, adulți până acum, dacă există sau nu istoric de violență de familie în familia de origine și impactul acesteia, existența practicilor religioase, activitățile de timp liber, hobby-uri, relațiile de frătrie, relații cu familia extinsă);
- modul în care sunt percepuți viitorii părinți în familia extinsă,
- proiecțiile acestora în legătura cu integrarea copilului în familia extinsă.

Intervievarea acestora se poate face la cabinetul psihologic sau prin telefon, sau li se poate transmite o listă de întrebări despre situația familiei, la care să răspundă în scris.

Interviul final

Interviul final, de încheiere a evaluării se realizează cu ambii viitori părinți/cu viitorul părinte. Rolul acestuia este de a clarifica ultimele detalii ale evaluării și de a prezenta constatările, concluziile preliminare și recomandările psihologului.

În cadrul interviului final, în cazul celor care obțin certificatul de părinte adoptator, se pot oferi recomandări de intervenție în legătură cu acele componente care s-au dovedit a fi slab reprezentate pe parcursul evaluării: competențele parentale legate de cunoașterea caracteristicilor și nevoilor asociate nivelului de dezvoltare al copilului, de managementului situațiilor de criză etc.

SECȚIUNEA 2. Instrumente utilizate în evaluare

În cadrul evaluării psihologul utilizează o gamă variată de instrumente și metode de evaluare psihologică: probe, teste tip chestionar, probe proiective, interviul clinic structurat sau semistrukturat, observația comportamentului, anamneza. Aceste instrumente sunt alese de către psiholog în funcție de obiectivele evaluării – pentru a stabili dacă persoana/persoanele evaluate primesc „atestat de persoană aptă să adopte,,.

Condiții pentru utilizarea probelor de evaluare psihologică

În selectarea bateriei de teste psihologice care vor fi aplicate părinților, psihologul va ține cont de prevederile codului deontologic al profesiei de psiholog care stabilesc o serie de condiții cu privire la utilizarea instrumentelor.

Astfel, conform art. 151, *psihologii vor utiliza (administra, scora, interpreta) metodele și tehnicile de evaluare în conformitate cu manualele de aplicare ale instrumentelor respective și într-un mod adecvat scopului evaluării*. De asemenea, art. 152 prevede faptul că *psihologii utilizează instrumente de evaluare ale căror caracteristici (validitate, fidelitate) au fost stabilite pentru populația testată. Atunci când validitatea și fidelitatea nu sunt cunoscute pentru populația testată, psihologii precizează limitele rezultatelor și interpretărilor derivate din absența acestor informații*.

În demersul evaluativ, *psihologii vor utiliza baterii de teste care să asigure principiul actualității evaluării și nu își vor baza deciziile sau recomandările pe teste depășite/învechite, pe date care nu mai sunt folositoare pentru scopul curent sau care nu corespund normelor de avizare ale metodelor și tehnicilor de evaluare stabilite de Colegiu (art. 166)*.

Pentru a asigura acuratețea evaluării, psihologii vor utiliza doar probe achiziționate cu licență, pe care le vor administra, scora și interpreta în conformitate cu manualele acestora (indiferent dacă psihologul are statut de angajat sau își desfășoară activitatea într-o formă independentă de exercitare a profesiei de psiholog cu drept de liberă practică).

În cazul în care, pentru un anumit construct măsurat, nu există probe licențiate și avizate de evaluare, psihologii vor utiliza probe pentru care există o fundamentare științifică solidă în literatura de specialitate, caz în care vor menționa limitele legate de interpretarea rezultatelor, în absența unor norme și etaloane naționale. Această excepție se aplică doar în cazul menționat, fiind exclusă posibilitatea ca psihologul să își bazeze întregul demers evaluativ exclusiv pe astfel de probe.

Evaluarea psihologică a viitorilor părinți, a competențelor parentale și a co-parentalității

În vederea realizării demersului de evaluare psihologică, vor fi selectate probe care să răspundă obiectivelor operaționalizate ale evaluării. În acest sens, psihologul evaluator are libertatea de a-și organiza bateria de testare, ținând cont de condițiile enumerate anterior. Se va pune accent pe utilizarea probelor psihometrice în evaluare, rolul testelor și al probelor proiective fiind unul adiacent.

Probele și metodele utilizate în acest scop pot fi:

- anamneza.
- chestionare privind istoricul personal și parental (dacă există);
- grile de observație;
- interviuri structurate sau semistructurate, interviul diagnostic și psihodiagnostic vizând examenului stării prezente;
- probe, scale sau inventare clinice, de screening, psihopatologice, simptomatice etc., în diferite etape ale interacțiunii cu subiectul/pacientul;
- probe, scale sau teste care vizează personalitatea normală, mecanismele de coping sau alte aspecte ale funcționării normale ale persoanei;
- teste de abilități, de inteligență, teste sau probe de interese și atitudini, probe neuropsihologice;
- teste care evidențiază existența simptomatologiei clinice: descriu mecanismele de coping, dinamicile dezadaptative, reacțiile tipice la stres, tiparele interpersonale problematice, aspecte legate de temperament și de vulnerabilități psihologice sau biologice multiple;
- Teste proiective;
- Grile de criterii realizate pe baza analizei literaturii de specialitate, în legatura cu un anumit construct (ex. competente parentale, coparentalitate);
- Probe care vizeaza relatia de cuplu si caracteristicile acesteia.

În cazul evaluării viitorilor părinți pentru a stabili dacă primesc certificat de persoane apte să adopte, obiectivele sunt:

- Identificarea stării de sănătate fizică, psihică și/sau a prezenței bolii (prezența unor patologii) în cazul fiecărui viitor părinte, care pot interfera cu exercitarea rolului parental;
- Evaluarea atașamentului,
- Evaluarea legăturilor afective existente între fiecare părinte și copil (dacă există copii anterior adopției, personali sau aflați în plasament);
- Evaluarea capacității și disponibilității părintelui de a oferi copilului afecțiune;
- Evaluarea capacității și disponibilității părintelui de a satisface copilului nevoile materiale, de asistență medicală, de îngrijire sau educație;
- Evaluarea stilurilor parentale;
- Evaluarea relației de coparentalitate;

Obiectivele evaluării parentale vor fi specificate clar la începutul raportului de evaluare, iar concluziile de la finalul raportului se vor referi la fiecare obiectiv stabilit inițial.

Evaluarea psihologică a copilului (dacă există anterior adopției)

Evaluarea copilului care este prezent în familie (copil al unuia sau a celor două persoane evaluate, sau aflat în plasament) se realizează doar pentru a evidenția modalitatea în care acesta înțelege schimbările ce vor interveni în familia lor la apariția unui alt copil și modul în care se va raporta la acest copil nou venit.

Metodele utilizate în acest scop pot fi:

- Formularul de interviu;
- Grila de observație;
- Screening al nivelului de dezvoltare.

Informații care se obțin din **interviul copilului**:

- Auto-prezentarea copilului;
- Percepția copilului asupra relațiilor cu membrii familiei - în principal cu părinții săi;
- Percepția copilului asupra casei, rutinelor familiei lor, asupra strategiilor de disciplinare, a regulilor existente în casă, asupra rolului fiecărui părinte în parte;
- Percepția copilului asupra venirii unui nou membru de familie în casă;
- Ce i-a spus fiecare părinte despre acest nou membru de familie;

- Percepția asupra propriului rol al copilului în această decizie de familie, de a adopta un copil;
- Percepții asupra modului în care venirea în familie a altui copil va schimba relațiile cu cei cu care locuiește – mama, tata și frați dacă există;
- Percepții asupra modului în care venirea în familie a altui copil va schimba relațiile cu cei cunoscuți - familia lărgită, prieteni;
- Sentimentul copilului asupra conflictului de loialitate;
- Percepția copilului asupra sistemelor de suport ale sale (în cine are încredere - membrii familiei, profesori, prieteni; cum se simte în relație cu diferite persoane din familie);
- Dorințele copilului și preferințele privind schimbările ce vor interveni la venirea unui alt copil în familie. În această secțiune se va urmări: dacă are informații concrete despre schimbare și despre modul în care aceasta îl va influența; ce crede copilul că ar putea să îl încânte în primul rând la venirea unui alt copil în familie, ce crede copilul că ar putea să îl deranjeze/supere în primul rând la venirea unui alt copil în familie și cum crede că ar soluționa aceasta.

În urma **observării copilului** (singur sau cu diferiți membri ai familiei), sunt surprinse următoarele aspecte:

- Dimensiunea comportamentală – nivelul de cooperare în relație cu psihologul și cu fiecare dintre părinți; reacția la limite și reguli; abilitățile de socializare și interacțiune;
- Dimensiunea fizică – modul în care este prezentat copilul, vestimentație, dezvoltare fizică, aparență generală;
- Dimensiunea emoțională – reacții emoționale în situația de evaluare, toleranța la frustrare și nivelul de impulsivitate, indicatori ai unei tulburări emoționale (facies și dispoziție depresive, semne de distres și anxietate), indicatori ai apropierii sau distanței emoționale în relație cu părinții;
- Dimensiunea cognitivă - calitățile atenției, percepției și memoriei, stadiul gândirii;
- Comunicarea (verbală și non-verbală) - claritatea vorbirii, organizarea, sintaxa, stilul de comunicare în relație cu fiecare părinte și în prezența ambilor, deschiderea față de evaluator, contactul vizual, mimica și gestica.

O atenție aparte în cadrul evaluării trebuie acordată **contextului de viață al copilului** și modului în care schimbarea acestui context poate afecta adaptarea copilului la venirea unui alt copil în familie. Se vor urmări:

- Activitățile copilului și adaptarea la școală, comunitate, vecini – măsura în care prezența unui alt copil va perturba modul de desfășurare a activităților copilului;
- Schimbările care urmează să survină în universul familial odată cu venirea unui alt copil în familie - prezența bunicii, bonei, împărțirea spațiului locativ;

Psihologul va formula recomandări în sprijinul unei bune adaptări a copilului în urma apariției unui alt copil în casă, în funcție de schimbările care urmează să se producă în contextul său de viață.

Evaluarea psihologică a dinamicii relațiilor familiale

Metodele utilizate în acest scop pot fi:

- Formularul de interviu;
- Grila de observație a activităților și interacțiunilor din cadrul ședinței;
- Teste proiective.

Evaluarea psihologică a dinamicii relațiilor familiale se referă la evaluarea **gradului și tipului de funcționalitate** din cadrul sistemului familiei. Pe parcursul evaluării dinamicii relațiilor familiale, psihologul urmărește următoarele obiective:

- Identificarea pattern-urilor disfuncționale de comunicare în cuplul de viitori părinți, cu impact semnificativ în dinamica evolutivă a copilului.
- Identificarea posibilelor lipse ale unor reguli consistente și clare, granițele difuze, un sistem educativ (ales sau pe care îl vor alege) inconsistent sau inadecvat.
- Identificarea felului în care percep rolurile parentale și modului în care aleg să se raporteze la ele, separat și împreună (cum cred fiecare în parte că se vor ocupa de copil, ce cred despre a se sprijini reciproc și în ce constă aceasta).
- Dinamica familială, identificarea rolurilor din propria familie.

Pentru identificarea **nivelului de atașament** între părinte și viitorul copil, se urmăresc, timpul interviului, o serie de comportamente și atitudini care pot oferi indicii cu privire la calitatea acestui atașament:

- Modul în care cei doi viitori părinți problematizează grija față de aspectele fizice ale copilului (înțelegerea rolului atenției cu privire la confortul fizic (frig, cald, sete, foame), a adecvării vestimentare a copilului în raport de vârstă și condiții meteorologice, a igienei copilului);
- Modul în care cei doi viitori părinți problematizează grija față de aspectele emoționale ale copilului (ce știu despre nevoile emoționale ale copilului și despre raportarea la acestea, despre suportul emoțional oferit copilului pentru a integra sănătos problematicile din viața lui care pot să intervină, ce semnificație dau noțiunii de prezență constantă și necondiționată);
- Modul în care cei doi viitori părinți problematizează indicatorii confortului emoțional în prezența lor ca viitori părinți (cum se raportează la căutarea proximității fizice, solicitarea atenției în joc, afișarea spontană a emoțiilor, solicitări direct formulate către părinte, acordul sau refuzul copilului de a participa la activități și posibilele atitudini ale părintelui față de acest refuz).

SECȚIUNEA 3. Raportul de evaluare

Evaluarea psihologică clinică se încheie cu un raport, care va fi pus la dispoziția solicitantului și autorității care l-a solicitat.

Natura raportului trebuie să fie una explicativă și să integreze atât informațiile cantitative cât și informațiile calitative disponibile. Acest lucru se realizează prin interpretarea scorurilor obținute la teste și prin corelarea lor cu rezultatul observației comportamentelor persoanelor evaluate, cu informațiile furnizate de acesta, de aparținători, de personalul medical și/sau psihosocial și de rapoarte și documente diferite, medicale sau de alt tip.

Pentru o documentare detaliată cu privire la modul de redactare și organizare a raportului psihologic, recomandăm consultarea Ghidului de Raportul psihologic în psihologia clinică, psihoterapie și consiliere (Autori: Mugur Ciumăgeanu, Victor Badea, Florinda Golu). Acesta este disponibil pe site-ul Colegiului Psihologilor din România (www.copsi.ro), secțiunea Comisiei/Comisia de psihologie clinică și psihoterapie.

Este recomandat ca în raportul evaluării pentru stabilirea calității de persoană aptă să adopte, psihologul să redea cu claritate motivele care au dus la formularea concluziei, indiferent de natura acesteia.

Pentru ca un raport psihologic să întrunească condițiile calitative necesare, este important ca acesta:

- să corespundă contextului care a generat cererea de evaluare;
- să răspundă în mod argumentat la întrebarea ce a generat evaluarea;
- să corespundă cunoștințelor celui ce a realizat cererea (limbajul de specialitate utilizat să fie unul accesibil);
- să contribuie la înțelegerea particularităților persoanei evaluate corespunzător cu obiectivul evaluării/întrebarea de evaluare.

Raportul psihologic va include următoarele secțiuni:

- I. Date generale ale clientului și motivul evaluării
- II. Metode probe și proceduri de evaluare utilizate
- III. Rezumat și recomandări (concluzii/răspuns la obiectivele solicitate)

I. Date generale ale clientului și motivul evaluării

Secțiunea va cuprinde numele, calitatea și contextul pentru care se realizează evaluarea.

I.1. Date factuale despre viitorii părinți și, în caz că există, și despre copiii din familie

În această secțiune sunt notate informații despre clientul sau clienții ce au fost evaluați.:

- numele, prenumele persoanelor evaluate, data nasterii, vârsta, date de statut (marital, locativ, profesional); .
- informații privind copilul/copiii existenți în familie— dacă familia are proprii copii, sau existenți în familie datorită plasamentului.
- informații privind membrii familiei, referitor la familia extinsă;
- Data redactării raportului, , precum și a numărului de ședințe de evaluare desfășurate între primul contact și momentul redactării raportului;

I.2. Motivul/obiectivul evaluării și solicitantul

În această secțiune se consemnează principalul motiv al evaluării: să se stabilească dacă persoana/persoanele evaluată/e este/sunt aptă/e pentru a adopta. Dacă în familie sunt prezenți copii atunci aici se adaugă și evaluarea percepției copilului/copiilor despre venirea unui nou membru de familie.

Secțiunea va conține și obiectivele operationale/specifice care decurg din obiectivul-cadru.

II. Metode, probe și proceduri de evaluare utilizate

În această secțiune sunt listate testele psihologice, precum și alte proceduri de evaluare utilizate, fără a include rezultatele obținute.

Prezentarea acestora va include denumirea integrală și abrevierea, constructele măsurate, autorii sau, după caz, agentul care comercializează testul și numărul licenței de utilizare a testului. În cazul instrumentelor fără licență se va trece referința/referințele care atestă fundamentarea științifică a acestora și limitele.

De asemenea, în această secțiune sunt listate documentele ce au fost depuse de clienți pentru a fi studiate de examinator: documente medicale, recomandări, evaluări psihologice anterioare, etc.

II.1. Programul ședințelor/întâlnirilor și al probelor și instrumentelor utilizate (date, participanți)

Aceasta secțiune poate fi organizată tabelar (vezi anexa 1 și anexa 2).

II.2. Observațiile comportamentale și evaluarea stării prezente

În această secțiune sunt listate/descrie principalele observații rezultate din interacțiunea cu subiectul și cele legate de:

- Înfățișarea clientului/pacientului: sunt notate particularități ale expresiei faciale, îmbrăcămintii, posturii etc.
- Comportamente față de sarcini și față de clinician: nivelul de anxietate, depresie, ostilitate, participarea activă sau pasivă, preocuparea sau indiferența față de rezultatele obținute, impulsivitatea, dezorganizarea, verbalizări neobișnuite referitoare la materiale etc.

II.3. Informații rezultate din anamneza și interviu (istoricul de viață)

Se realizează un rezumat privind istoricul de viață al persoanei evaluate, care cuprinde istoricul dezvoltării, detalii despre familia de origine, evenimente de viață importante, dinamici de familie, relații interpersonale relevante trecute și prezente, activități zilnice, istoria profesională și relatională.

II.4. Rezultate obținute la teste psihologice și chestionare

În această secțiune sunt listate (eventual sub forma tabelară) rezultatele obținute la probele aplicate, de preferat sub forma percentilelor. De asemenea se poate opta pentru includerea magnitudinii relative a rezultatelor (“scăzut”, “mediu”, “ridicat”), sau pentru precizarea poziției lor față de anumite valori prag. Sunt notate și semnificațiile clinic ale acestor scoruri, menționate în manualul testelor. În cazul rapoartelor automatizate este recomandat ca în raport să fie incluse scorurile relevante, din cauza complexității acestor rapoarte, care ar aglomera inutil spațiul (eventual, raportul automatizat complet poate fi anexat la finalul raportului).

II.5. Discuții și interpretări

Această secțiune este dedicată integrării rezultatelor obținute la teste și a corelării acestora cu datele obținute din alte surse/interviuri/observații. Modul în care sunt prezentate va ține cont de obiectivele evaluării și vor fi organizate în așa fel încât să răspundă obiectivelor. Ele pot porni de la general la particular, de la axa funcțională cognitivă/emotională/relatională, către explicații specifice scopului evaluării – aptitudinea pentru a fi părinte adoptator.

III. Rezumat și recomandări (concluzii/răspuns la obiectivele solicitate)

În această secțiune sunt prezentate, succint, răspunsurile la obiectivele evaluării, care vor fi listate în ordinea din secțiunea inițială.

Repere formale:

În cazul reevaluării, raportul de reevaluare va primi un număr, va fi datat, ștampilat și semnat de către psihologul evaluator și i se va aplica un timbru profesional în partea din dreapta sus a primei pagini, conform normelor în vigoare.

Dosarul conținând notițele ședințelor, instrumentele utilizate și eventualele înregistrări va fi păstrat în condiții de siguranță până la limita prevăzută legal, după care vor fi distruse.

SECȚIUNEA 4. Procedura de reevaluare

În cazul în care cei doi viitori părinți primesc un rezultat nefavorabil în urma evaluării, adică nu primesc un atestat de persoană aptă să adopte, pot face contestație raportat la această decizie în termen de 5 zile lucrătoare de la comunicarea rezultatului raportului psihologic.

Contestația va fi analizată de Comisia de soluționare a contestațiilor privind evaluarea adoptatorului/familiei adoptatoare. Rezultatul acestei analize va fi comunicat persoanei/persoanelor ce au depus contestația. Rezoluția Comisiei de soluționare a contestațiilor privind evaluarea adoptatorului/familiei adoptatoare poate să fie în favoarea acceptării contestației sau dimpotrivă, iar în acest ultim caz se poate recomanda: reevaluarea psihologică și/sau socială.

În momentul în care rezoluția Comisiei de soluționare a contestațiilor privind evaluarea adoptatorului/familiei adoptatoare este de reevaluare psihologică, procesul de evaluare va trebui reluat în unul din cabinetele psihologice autorizate aflat pe site-ul ANPDCA.

Înainte de a începe reevaluarea, psihologul solicită accesul la dosarul de evaluare inițială, pentru a cunoaște motivele pentru care cuplul parental/parintele nu a obținut atestatul și pentru a fi la curent cu conținutul evaluării inițiale.

În cazul reevaluării, psihologul examinator încheie un contract cu fiecare dintre viitorii părinți, stabilind prețul evaluării, termenele, componenta sedintelor și modul de plată a acestora. Prețul poate varia în funcție de complexitatea cazului și de numărul de persoane care trebuie evaluate. De asemenea, va obține consimțământul informat, acordul privind utilizarea datelor personale (GDPR). Consimțământul informat include explicarea naturii și scopului evaluării, costurile, implicarea unei a treia părți, limitele de confidențialitate, modul de colectare, păstrare, utilizare a datelor obținute și orice alte informații necesare persoanei pentru a lua o decizie informată; psihologii vor oferi persoanei evaluate ocazii de a formula întrebări și de a primi răspunsuri (art 155, Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de libera practică).

De asemenea, dacă familia are un copil anterior cererii pentru a obține certificat de familie adoptatoare, se va obține acordul privind includerea copilului în demersul evaluativ și va aduce la cunoștința beneficiarilor aspectele legate de confidențialitate și limitele acesteia. De cele mai multe ori această discuție cu copilul este informală și nu face obiectul evaluării copilului ci a modului în care acesta se raportează la prezența unui nou membru de familie.

Etape

Etapele reevaluării sunt identice cu cele ale evaluării.

Observație:

- o etapă premergătoare reevaluării poate fi și cererea exprimată de psihologul evaluator de a primi dosarul de evaluare al familiei, cerere adresată la ANPDCA. Prezența dosarului de evaluare a familiei va clarifica psihologul care va face reevaluarea asupra aspectelor vizate de evaluarea anterioară și asupra datelor complete ale dosarului. Studiul acestui dosar poate clarifica obiectivele reevaluării și de asemenea poate aduce date despre evaluările conexe celei psihologice, cum ar fi de exemplu cea socială, medicală, etc.

RECOMANDĂRI PRIVIND EVALUAREA PSIHOLOGICĂ A PENTRU OBTINEREA ATESTATULUI DE PERSOANĂ APTĂ SĂ ADOPTE

1. Recomandări privind aspectele legale, etice și deontologice

1.1. Scopul evaluării psihologice în procesele de stabilire calității de persoană aptă să adopte este de a veni în sprijinul copilului.

1.2. Problematicile care țin de părinți sunt prioritare în stabilirea prezenței sau absenței acestei calități și sunt esențiale în procesul de evaluare pentru stabilirea unui climat adecvat creșterii și dezvoltării unui copil.

1.3. În procesul de evaluare, psihologul răspunde obiectivelor stabilite pentru decide la finalul evaluării acordarea sau neacordarea atestatului de persoană aptă să adopte.

1.4. Este necesar ca psihologul, care realizează evaluări psihologice în cazul acordării sau neacordării atestatului de persoană aptă să adopte, să aibă cunoștință despre existența dispozițiilor legale în domeniu.

1.5. Psihologul va informa clienții cu privire la limitele confidențialității impuse de obligațiile legale.

1.6. În cazul evaluării copilului minor (dacă acesta există în familie anterior adopției), psihologul trebuie să obțină acordul și consimțământul pentru evaluarea sau asistența psihologică de la cel puțin unul dintre reprezentanții legali ai acestuia;

1.7. În realizarea evaluărilor psihologice, psihologul va evita pe cât posibil relațiile multiple, adică relațiile în care îndeplinesc simultan mai multe roluri în relație cu clienții și conflictul de interese.

1.8. Psihologul va depune toate eforturile necesare pentru a dobândi și a menține competențele necesare realizării de evaluări psihologice

1.9. Psihologul va depune toate eforturile pentru a funcționa ca evaluator imparțial.

1.10. Psihologul va depune toate eforturile pentru a dezvolta practici de evaluare informate cultural, nediscriminatorii.

2. Recomandări privind pregătirea evaluării

2.1. Psihologul va clarifica obiectivul solicitat de către beneficiarii evaluării în termeni măsurabili și realizabili și va dezvolta obiective de evaluare specifice circumscrise celui general.

2.2. Psihologul va informa ambii viitori părinți cu privire la procedura de evaluare. Ședința de informare se va derula cu ambele persoane în același timp, iar în cazul în care acest lucru nu este posibil, vor fi chemați pe rând, în funcție de disponibilitate, sau se va trage la sorți ordinea prezenței.

2.3. În cadrul ședinței de informare, se va încheia câte un contract cu fiecare dintre părți stabilind prețul evaluării, termenele și, dacă este cazul, modul de plată; Tot atunci, li se vor aduce la cunoștință limitele confidențialității prin semnarea unui acord informat și de prelucrare a datelor cu caracter personal (GDPR).

2.4. În cadrul ședinței de informare se va stabili calendarul întâlnirilor și componența acestora.

3. Recomandări privind realizarea evaluării

3.1. În demersul de a răspunde obiectivelor evaluării, psihologul va depune toate eforturile pentru se asigura că numărul și componența ședințelor sunt suficiente pentru a formula concluzii documentate și adecvate.

3.2. Psihologul va clarifica în prima ședință cu copilul (dacă acesta există în familie înaintea adopției), pe înțelesul său, scopul evaluării și procedura de evaluare (la ce fel de ședințe va participa copilul).

3.3. Psihologul va utiliza teste și alte instrumente de evaluare care sunt adecvate din punctul de vedere al caracteristicilor psihometrice pentru dimensiunile evaluate.

3.4. Psihologul va solicita acordul scris al părților pentru a consulta și opiniile altor persoane din anturajul lor (familia de origine, membrii familiei extinse, prieteni, terțe persoane).

4. Recomandări privind redactarea raportului

Raportul psihologic va include următoarele secțiuni:

I. Datele generale ale clientului și motivul evaluării

I.1. Date factuale despre viitorii părinți și, în caz că există, și despre copiii din familie

I.2. Motivul/obiectivul evaluării și solicitantul

II. Metode, probe și proceduri de evaluare utilizate

În această secțiune sunt listate testele psihologice, precum și alte proceduri de evaluare utilizate, fără a include rezultatele obținute.

II.1. Programul ședințelor/întâlnirilor și al probelor și instrumentelor utilizate (date, participanți). Această secțiune poate fi organizată tabelar și va cuprinde numele, data persoanei evaluate, obiectivul și probele aplicate.

II.2. Observațiile comportamentale și evaluarea stării prezente. În această secțiune sunt listate/descrie principalele observații rezultate din interacțiunea cu subiectul și examenul stării psihice prezente

II.3. Informații rezultate din anamneza și interviu (istoricul de viață)

II.4. Rezultate obținute la teste psihologice și chestionare

II.5. Discuții și interpretări. Această secțiune este dedicată integrării rezultatelor obținute la teste și a corelării acestora cu datele obținute din alte surse/interviuri/observații.

III. Rezumat și recomandări (concluzii/răspuns la obiectivele solicitate)

În această secțiune sunt prezentate, succint, răspunsurile la obiectivele evaluării, care vor fi listate în ordinea din secțiunea inițială.

ANEXE

Anexa 1. Calendarul întâlnirilor

Calendarul întâlnirilor

Numele, prenume persoană/e evaluată

Nr.crt.	Scopul întâlnirii	Unde a avut loc întâlnirea (DGASPC, domiciliul clientului, etc)	Tematica (pe scurt)	Data
1	Evaluare psihologică			
2	Evaluare psihologică			
3	Evaluare psihologică			
4	Evaluare psihologică			
.....	Evaluare psihologică			

Psiholog specializarea și treapta de specializare.....

Nume, prenume psiholog.....

Semnătura persoanelor (familiei) evaluate

Nume, prenume

Nume, prenume

Anexa 2. Notă de întâlnire

Notă de întâlnire

Numele, prenume persoană/e evaluată

Nr.crt.	Obiectivul întâlnirii	Instrumente utilizate	Sursă de informații	Data întâlnirii
	Evaluarea persoanei în mediul său de viață		(De la persoanele evaluate, de la familia extinsă a acestora, de la prieteni, etc)	
	Evaluarea capacității parentale, abilităților parentale		(De la persoanele evaluate)	
	Istoric familial și relațional și relevanța acestuia pentru adopție		(De la persoanele evaluate)	
	Istoric medical și starea de sănătate a familiei și relevanța acestora pentru adopție		(De la persoanele evaluate)	
	Mediul social		(De la persoanele evaluate)	

	Opinia rudelor legat de adopție		(De la persoanele evaluate, de la familia extinsă a acestora, de la prieteni, etc)	
	Evaluarea motivației adopției		(De la persoanele evaluate)	
	Evaluarea dinamicii familiale		(De la persoanele evaluate)	
	Evaluarea valorilor centrale ale familiei și perspectiva asupra vieții		(De la persoanele evaluate, de la familia extinsă a acestora, de la prieteni, etc)	
	Evaluarea percepției stresului și a capacității de a face față acestuia		(De la persoanele evaluate)	
	Evaluarea viziunii fiecăruia legată de educația copilului, disciplină, reguli și în general rolul de părinte.		(De la persoanele evaluate)	

Observație: Obiectivele din tabel reprezintă o sugestie de organizare a întâlnirilor. Acestea pot fi realizate în altă ordine sau la acestea se mai pot adăuga obiective.

BIBLIOGRAFIE

- Ciumăgeanu, M., Badea, V., Golu, F., Ștefănuț, A.M., Stoia, D. (2022). Ghid de bune practici – Raportul psihologic în psihologia clinică, psihoterapie și consiliere. Colegiul Psihologilor din România.
- Dumitriu, G. (coord.) (2019). Recomandări privind expertiza psihologică în situații de divorț. București: APR.

Acte normative de referință

- Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică. Colegiul Psihologilor din România.
- Hotărârea Guvernului nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale; cu modificările și completările ulterioare aduse prin H.G. nr. 579/2016.
- Hotărârea Guvernului nr.798/2021 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr.579/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.233/2012 privind serviciile și activitățile ce pot fi desfășurate de către organisme private române în cadrul procedurii adopției interne, precum și metodologia de autorizare a acestora și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale.
- Hotărârea nr. 233/2022 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.
- Legea nr. 138/2011 pentru ratificarea Convenției europene revizuite în materia adopției de copii, adoptată la Strasbourg la 27 noiembrie 2008 și semnată de România la Strasbourg la 4 martie 2009.
- Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.
- Legea nr. 272/2004 privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului (cu actualizările existente).
- Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată 3 cu modificările și completările ulterioare (aduse prin Legea nr. 268/2020).

Legea nr. 84/1994 pentru ratificarea Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993, cu modificările și completările ulterioare (aduse prin Legea nr. 274/2004 și O.U.G. nr.11/2014).

Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004, aprobate prin H.G. nr. 788/2005, cu modificările și completările ulterioare.

Normele privind competențele profesionale ale psihologilor cu drept de liberă practică, parte din Hotărârea nr. 1/2019 pentru aprobarea normelor privind competențele profesionale, educația, formarea și atestarea profesională ale psihologilor cu drept de liberă practică publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 173 din 05 martie 2019.

Ordinul președintelui Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții nr. 1.430/2021 privind aprobarea modelului-cadru al atestatului de persoană sau familie aptă să adopte, precum și a modelului și a conținutului unor formulare, instrumente și documente utilizate în procedura adopției, din 05.08.2021.